

FYLKESMANNEN I OSLO OG AKERSHUS
Sosial- og familieavdelingen

Arbeidsdepartementet
Postboks 8019 Dep
0030 Oslo

Deres ref.: 13/797   Deres dato: 23.07.2013   Vår ref.: 2013/14396-5 S-SOS   Saksbehandler: Hanne Kristiansen Valle   Dato: 18.10.2013

HØRINGSUTTALELSE - UTKAST TIL ENDRING AV FORSKRIFT OM SOSIALE TJENESTER TIL PERSONER UTEN FAST BOPEL I NORGE

Fylkesmannen i Oslo og Akershus viser til høringsbrev av 22.07.13.

Utkastet til endringen inneholder forslag til endringer i § 4 i forskrift om sosiale tjenester til personer uten fast bopel i Norge. Det redegjøres for to alternative endringer i forskriftsbestemmelsen.

Fylkesmannen har følgende merknader:

Fylkesmannen finner ingen av de to alternativene tilstrekkelig klargjørende.

Alternativ 1: oppheving av bestemmelsen

Fylkesmannen mener at en oppheving av bestemmelsen vil svekke rettsikkerheten for de den gjelder for. Ved å fjerne bestemmelsen vil det ikke lenger være mulig å påklage eventuelle avslag og kan føre til vilkårlig saksbehandling og ulik praksis i de enkelte kommunene. Disse personene befinner seg i en akutt nødssituasjon, uavhengig av om det ulovlige oppholdet skyldes at de ikke har ordnet utreise eller at de ikke samarbeider om utreisetidspunkt. Det er viktig at det i slike situasjoner er klare regler, og at avgjørelser ikke baserer seg på ulovfestet grunnlag. Samlet sett vil ikke situasjonen bli klarere for kommunene som uansett vil være forpliktet til å hjelpe. Ved en oppheving av bestemmelsen vil det i så fall være nødvendig med tydelig veiledning for kommuner og Fylkesmannsembeter i hvor langt og hvordan konvensjonsforpliktelsene skal overholdes.

Departementet har bedt om synspunkter på om opphevelse av forskriftsbestemmelsen vil føre til færre henvendelser og om kommunenes utgifter til bistand vil reduseres som følge av at hjemmelen for nødhjelp tas ut av forskriften. Fylkesmannen mener en oppheving av bestemmelsen verken vil føre til færre henvendelser fra personer uten lovlig opphold eller en reduksjon i utgifter for kommunene. Det avgjørende er å ha et tydelig regelverk på hva som er gjeldende rett og som ivaretar rettsikkerheten for de det gjelder.

Alternativ 2: presisering av bestemmelsen

Departementets alternativ 2 går ut på å beholde forskriftsreguleringen, men å endre bestemmelsen med en presisering av at retten til hjelp gjelder for en «kort periode», samt krav om at vedkommende bidrar til å gjøre retur mulig.

Fylkesmannen mener at presiseringen «en kort periode» i praksis ikke medfører en klarere rettstilstand enn i dag. Forskriften må i så fall i større grad konkretisere hva en «kort periode» innebærer. I høringsbrevet pkt. 3.2 nevnes det at NAV-kontorets plikt er begrenset i tid, eventuelt at det angis et bestemt antall dager. Departementet diskuterer ikke nærmere hva dette vil innebære.

Det kan stilles spørsmål ved hva som er en kort periode i hvert enkelt tilfelle, og om det må skilles mellom EØS-borgere og andre utlendinger ved konkret angivelse av dager i forskriften. EØS-borgere vil normalt enkelt kunne returnere, mens de i andre tilfeller og av ulike grunner vil kunne ta ett år å returnere. Ett år kan ikke oppfattes som en «kort periode».

En ytterligere problemstilling er om det er NAV som skal foreta vurderingen av om en person i praksis kunne forlatt landet, om utlendingen selv har gjort tilstrekkelig egeninnsats i å få til hjemreise, eventuelt om en mulig retur treneres. Det kan videre stilles spørsmål ved hva som skal skje med personer som er «ureturnerbare» og når en faktisk er «ureturnerbar». Det er ikke NAV som har best faglige forutsetninger for å vurdere hvorvidt hjemreise faktisk er mulig eller ikke.

Fylkesmannens alternativ:

Fylkesmannen anser at bistand i nødssituasjoner til personer uten lovlig opphold bør være et statlig ansvar og at en bør se på muligheten for å utvide tilbudet om statlig innkvartering til også å gjelde denne gruppen. Denne løsningen vil ivareta våre konvensjonsforpliktelser, samtidig som det er utlendingsforvaltningen og mottakene som har erfaringer med spørsmålene som oppstår i disse sakene. Fylkesmannen mener at denne løsningen vil være et bedre alternativ enn de to som er lagt frem fra departementet.

Med hilsen

Bente Rygg
avdelingsdirektør

Grete Nanna Finstad
seksjonssjef

Dokumentet er elektronisk godkjent.

Kopi til:
Alle landets fylkesmenn